

הַלְבוֹת נְחָלוֹת פָּרָק ה

א. זֶה הַכָּלָל בִּיּוֹרְשֵׁין : כָּל שְׁנֵי יוֹרְשֵׁין שֶׁהָאֶחָד מֵהֶן יוֹרֵשׁ וְדַאי, וְהַשְּׁנִי סָפֵק אֵין לְסָפֵק כָּלוּם ; וְאִם הָיוּ שְׁנֵיהֶם סָפֵק, שָׁמָּה זֶה הוּא הַיּוֹרֵשׁ אוֹ שָׁמָּה זֶה הוּא שְׁנֵיהֶם חוֹלְקִין בְּשׁוּוֹה.

ב. לְפִיכָךְ מִי שָׁמַת וְהֵנִיחַ בֶּן וְטַמְטוּם אוֹ אֲנֶדְרָגִינוּס הָרִי הַבֶּן יוֹרֵשׁ הַכָּל, שֶׁהַטַּמְטוּם וְהָאֲנֶדְרָגִינוּס סָפֵק. הֵנִיחַ בָּנוֹת וְטַמְטוּם וְאֲנֶדְרָגִינוּס יוֹרְשׁוֹת בְּשׁוּוֹה, וְהָרִי הוּא כָּאֶחָת מִן הַבָּנוֹת.

ג. כָּבֵר בְּאֶרְנוּ בְּהַלְכוֹת אִישׁוֹת דִּין הַבָּנוֹת עִם הַבָּנִים, בְּמִזְוֹנוּתֵיהֶן וּבְפִרְנָסָתָן ; וְשֵׁם בְּאֶרְנוּ שֶׁהַמִּזְוֹנוֹת מִתְנַאֵי כְּתֻבָּה. וּבְזָמָן שֶׁהַנִּכְסִים מְרַבִּין, אֵין לַבָּנוֹת אֲלָא מִזְוֹנוּתֵיהֶן וְהַבָּנִים יִירְשׁוּ הַכָּל ; וְיִתְפָּרְנְסוּ הַבָּנוֹת בַּעֲשׂוֹר נִכְסִים, כְּדִי שִׁינְשָׂאוּ בּוֹ לְבַעֲלֵיהֶן. וּבְזָמָן שֶׁהַנִּכְסִים מוֹעָטִין, אֵין לַבָּנִים כָּלוּם אֲלָא הַכָּל לְמִזְוֵן הַבָּנוֹת. לְפִיכָךְ מִי שָׁמַת וְהֵנִיחַ בָּנִים וּבָנוֹת וְטַמְטוּם אוֹ אֲנֶדְרָגִינוּס בְּזָמָן שֶׁהַנִּכְסִים מְרַבִּין הַבָּנִים יוֹרְשֵׁין, וְדוֹחִין הַטַּמְטוּם אֲצֵל הַבָּנוֹת וְנִזְוֵן כְּמוֹתָן ; וּבְזָמָן שֶׁהַנִּכְסִים מוֹעָטִין הַבָּנוֹת דּוֹחוֹת אֶת הַטַּמְטוּם אֲצֵל הַבָּנִים וְאוֹמְרוֹת לוֹ, זָכַר אֶתָּה וְאֵין לָךְ עֲמָנוּ מִזְוֹנוֹת.

ד. מִי שֶׁלֹּא שָׁהַת אַחֵר בַּעֲלָה שְׁלוֹשָׁה חֳדָשִׁים, וְנִשְׁאֵת וְיִלְדָּה בֶּן, וְאֵין יָדוּעַ אִם בֶּן תִּשְׁעָה לְרֵאשׁוֹן, אוֹ בֶּן שִׁבְעָה לְאַחֲרוֹן אֵין זֶה הַבֶּן יוֹרֵשׁ אֶת אֶחָד מִשְׁנֵיהֶם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק. וְאִם מֵת הַבֶּן שְׁנֵיהֶן יוֹרְשֵׁין אוֹתוֹ וְחוֹלְקִין בְּשׁוּוֹה, מִפְּנֵי שֶׁשְׁנֵיהֶם סָפֵק : שָׁמָּה זֶה אָבִיו אוֹ זֶה אָבִיו.

ה. יָבָמָה שֶׁלֹּא שָׁהַת שְׁלוֹשָׁה חֳדָשִׁים, וְנִתְיַבְמָה בְּתוֹךְ שְׁלוֹשָׁה, וְאֵין יָדוּעַ אִם בֶּן תִּשְׁעָה לְרֵאשׁוֹן, אוֹ בֶּן שִׁבְעָה לְאַחֲרוֹן זֶה הַסָּפֵק אוֹמֵר שָׁמָּה בֶּן הֵמֶת אָנִי, וְאִירֵשׁ נִכְסֵי אָבִי כָּלָן, וְאֵין אֶתָּה רְאוּי לִיבָם, שְׂאִין אִמִּי בֵּת יָבוּם ; וְהֵיבָם אוֹמֵר, שָׁמָּה בְּנֵי אֶתָּה, וְאִמָּךְ רְאוּיָה לִיבָם, וְאֵין לָךְ בְּנִכְסֵי אַחִי כָּלוּם. הוֹאִיל וְגַם זֶה הֵיבָם סָפֵק, שָׁמָּה יָבָם הוּא אוֹ אִינוּ יָבָם חוֹלְקִין בְּשׁוּוֹה.

ו. וְכֵן דִּין זֶה הַסָּפֵק עִם בְּנֵי הֵיבָם, בְּנִכְסֵי הֵמֶת שֶׁנִּתְיַבְמָה אֶשְׁתּוֹ חוֹלְקִין בְּשׁוּוֹה : הַסָּפֵק מִחֲצָה, וּבְנֵי הֵיבָם הוֹדָאִין מִחֲצָה.

ז. מֵת הֵיבָם אַחֵר שֶׁחָלַק עִם זֶה הַסָּפֵק, וּבָאוּ בְּנֵי הֵיבָם הוֹדָאִים לִירֵשׁ אֲבֵיהֶם אֶף עַל פִּי שֵׁישׁ לָזֶה הַסָּפֵק לוֹמַר לָהֶם אִם אַחִיכֶם אָנִי, תָּנוּ לִי חֵלֶק בִּירְשָׁה זֹאת, וְאִם אֵין אָנִי אַחִיכֶם, הַחֲזִירוּ לִי הַחֲצִי שֶׁלַּקַּח אֲבִיכֶם אֵין לָזֶה הַסָּפֵק עֲמָהֶן בְּנִכְסֵי אֲבֵיהֶן כָּלוּם, וְאִינוּ מוֹצִיא מִיָּדָן.

ח. סָפֵק וְהֵיבָם שֶׁבָּאוּ לְחָלֶק בְּנִכְסֵי אָבִי הֵיבָם הָרִי הֵיבָם יוֹרֵשׁ וְדַאי, וְזֶה הַסָּפֵק אִם הוּא בֶּן הֵמֶת, יֵשׁ לוֹ חֲצִי הַמָּמוֹן וּלְזֶה הֵיבָם חֲצִיו, וְאִם הוּא בֶּן הֵיבָם, אֵין לוֹ כָּלוּם ; לְפִיכָךְ יִירֵשׁ הֵיבָם, וְיִדְחָה הַסָּפֵק.

ט. הֵנִיחַ הֵיבָם שְׁנֵי בָנִים וְדַאִיִּין, וְאַחֵר כָּךְ מֵת אָבִי הֵיבָם הָרִי הַסָּפֵק אוֹמֵר אָנִי בֶּן הֵמֶת, וְיֵשׁ לִי מִחֲצָה וְלַשְּׁנֵיכֶם מִחֲצָה, וְהַשְּׁנִים אוֹמְרִים לוֹ אֶתָּה אֲחִינוּ וּבֶן הֵיבָם אֶתָּה, וְאֵין לָךְ אֲלָא שְׁלִישׁ בְּנִכְסֵי הַזֶּקֶן : הַחֲצִי שֶׁמוֹדָה לָהֶם בּוֹ נוֹטְלִין, וְהַשְּׁלִישׁ שֶׁמוֹדִין הֵן בּוֹ לוֹ נוֹטְלוּ ; וְהַשְּׁתוֹת הַנִּשְׁאָר חוֹלְקִין אוֹתוֹ בְּשׁוּוֹה, הוּא נוֹטֵל חֲצִיו וְשְׁנֵיהֶם חֲצִיו.

י. מֵת הַסָּפֵק הָרִי הֵיבָם אוֹמֵר שָׁמָּה בְּנֵי הוּא, וְאָנִי אִירְשְׁנִי,

וַאֲבִי הַיָּבָם אוֹמֵר, שָׁמָּה בֶּן בְּנֵי הַמֶּת הוּא וְאֲנִי אִירָשְׁנוּ חוֹלְקִין בְּשׁוּוֹה.

יא. מֵת הַיָּבָם הָרִי הַסֵּפֶק אוֹמֵר בְּנוֹ אֲנִי, וְאִירָשְׁנוּ, וַאֲבִי הַיָּבָם אוֹמֵר שָׁמָּה בֶּן בְּנֵי הָאֲחֵר אֶתָּה וְזֶה אַחִי אָבִיךָ הוּא, וְאֲנִי אִירָשְׁנוּ חוֹלְקִין בְּשׁוּוֹה.

יב. מִי שֶׁנִּפְל הַבֵּית עָלָיו וְעַל אִשְׁתּוֹ, וְאִין יָדוּעַ אִם הָאִשָּׁה מֵתָה תַּחֲלָה, וְנִמְצְאוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל יוֹרְשֵׁין כָּל נִכְסֶיהָ, אוֹ הַבַּעַל מֵת תַּחֲלָה, וְנִמְצְאוּ יוֹרְשֵׁי הָאִשָּׁה יוֹרְשֵׁין כָּל נִכְסֶיהָ כִּי־צַד דִּינָם: מִעֲמִידִין נִכְסֵי מְלוּג בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאִשָּׁה, וְהַכְּתֻבָּה עֵיקָר וְתוֹסֶפֶת בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל; וְחוֹלְקִין בְּנִכְסֵי צֶאֱן בְּרִזָּל, יוֹרְשֵׁי הָאִשָּׁה נוֹטְלִין חֲצֵין וְיוֹרְשֵׁי הַבַּעַל חֲצֵין.

יג. אָבֵל אִם נָפַל הַבֵּית עָלָיו וְעַל אִמּוֹ מִעֲמִידִין אֶת נִכְסֵי הָאִם בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאִם, שֶׁהֵם יוֹרְשֵׁין וְדֹאִיִּין; אָבֵל יוֹרְשֵׁי הַבֶּן סֵפֶק הֵם שָׂאִם מֵת הַבֶּן תַּחֲלָה, אִין לְאַחִיו מֵאֲבִיו בְּנִכְסֵי אִמּוֹ כְּלוּם כִּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

יד. נָפַל הַבֵּית עָלָיו וְעַל בְּתוֹ אִם הָאֵב מֵת תַּחֲלָה בֶּן בְּתוֹ יִירָשְׁנוּ, וְנִמְצְאוּ הַנִּכְסִים שְׁלִי יוֹרְשֵׁי הַבֶּן; וְאִם בֶּן בְּתוֹ מֵת תַּחֲלָה אִין הַבֶּן יוֹרֵשׁ אֶת אִמּוֹ בְּקֶבֶר כִּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ, וְנִמְצְאוּ הַנִּכְסִים שְׁלִי יוֹרְשֵׁי הָאֵב. לְפִיכָךְ יַחֲלִקוּ יוֹרְשֵׁי הָאֵב, עִם יוֹרְשֵׁי בֶּן הַבֵּת. וְכֵן אִם נִשְׁבָּה הָאֵב, וּמֵת בֶּן בְּתוֹ בְּמַדִּינָה, אוֹ שֶׁנִּשְׁבָּה הַבֶּן, וּמֵת אָבִי אִמּוֹ בְּמַדִּינָה יַחֲלִקוּ יוֹרְשֵׁי הָאֵב, עִם יוֹרְשֵׁי בֶּן הַבֵּת.

טו. נָפַל הַבֵּית עָלָיו וְעַל אָבִיו אוֹ שָׂאֵר מוֹרִישָׁיו, וְהִיתָה עָלָיו כְּתֻבַּת אִשָּׁה וּבַעֲלִי חוֹב יוֹרְשֵׁי הָאֵב אוֹמְרִין הַבֶּן מֵת תַּחֲלָה, וְלֹא הִנִּיחַ כְּלוּם וְאָבֵד הַחוֹב, וּבַעֲלֵי חוֹבוֹת אוֹמְרִים הָאֵב מֵת תַּחֲלָה, וְזָכָה הַבֶּן בִּירְשָׁתוֹ וַיֵּשׁ לָנוּ לְגִבּוֹת מִחֲלָקוֹ הָרִי הַנִּכְסִים בְּחֻזְקַת הַיּוֹרְשֵׁין; וְעַל הָאִשָּׁה וּבַעֲלֵי חוֹבוֹת לְהֵבִיא רְאִיָּה, אוֹ יִלְכוּ לָהֶם בְּלֹא כְלוּם.

טז. דִּין אֵלּוֹ שְׁמֵתוֹ תַּחַת הַמַּפְלָת, אוֹ שֶׁטְבְּעוּ בֵּינָם, אוֹ שֶׁנִּפְּלוּ לָאֵשׁ, אוֹ שְׁמֵתוֹ בְּיוֹם אֶחָד, וְזֶה בְּמַדִּינָה זֹו וְהָאֲחֵר בְּמַדִּינָה אַחֶרֶת דִּין אֶחָד הוּא: שֶׁכָּכָל אֵלּוֹ וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, אִין יוֹדְעִין מִי הוּא שְׁמֵת תַּחֲלָה.